

Zagreb, 29. siječnja 2020.

**PROGRAM
OBJAVLJIVANJE, RAZVOJ I ODRŽAVANJE
PRAVILNIKA ZA OPIS I PRISTUP GRAĐI U KNJIŽNICAMA, ARHIVIMA I MUZEJIMA**

Sažetak

Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima razvijao se u okviru Programa „Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju“, koji je potekao i odvija se unutar triju baštinskih zajednica – knjižničarske, muzejske i arhivističke te akademske zajednice (odjeli/odsjeci informacijske i komunikacijske znanosti). Pripreme su započele 2013., službeno odvijanje Programa 2014. dok se dovršetak planira u 2020.

Izveštaj se odnosi na izvršenje VI. faze Programa u razdoblju 4. siječnja – 31. prosinca 2019. Taj rad financira se sredstvima Ministarstva kulture dodijeljenih putem *Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi* za 2019. u iznosu od 70.000,00 kn (*Ugovor br. 07-436-19 o korištenju sredstava Ministarstva*) te sredstvima suradnih ustanova (plaće za uloženi rad).

Od ukupno 14 poglavlja *Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*, do kraja 2019. u cijelosti je dovršeno 10 poglavlja te 4 nacrti poglavlja. Uz to, nastavljena je izrada pojmovnika i mapiranje pravilnika s međunarodnim standardima i shemama podataka i popisa elemenata podataka i odnosa (ontologije) za njihovo objavljivanje kao otvorenih podataka. Radna verzija Pravilnika, izrađena u za tu svrhu razvijenoj web aplikaciji, objavljena je na mrežnim stranicama Nacionalne i sveučilišne knjižnice, <http://nkp.nsk.hr/>. Pravilniku te pratećim sadržajima vezanim za njegovu primjenu pristupa se kroz portal www.kam.hr (trenutno u rekonstrukciji). Uz izradu pravila te razvoj web aplikacije i portala, osobita se pozornost posvetila edukaciji edukatora za primjenu Pravilnika te njegovoj promociji.

Do 31. prosinca 2019., s *Ugovora br. 07-436-19*, prema troškovniku, plaćeni su troškovi:

- nadogradnje programa za objavljivanje online izdanja Pravilnika:	13.500,00 kn
- šest stručnih redakcija Pravilnika i deset edukativno-obrazovnih videa o korištenju Pravilnika (autorski honorari):	23.100,10 kn
- diseminacije rezultata i promocije pravilnika (putni troškovi):	13.466,07 kn
- održavanje višednevnog sastanka Stalnog odbora i redaktora izvan Zagreba:	19.570,00 kn
<hr/>	
UKUPNO	69.636,17 kn

Tijekom siječnja 2020. realizirani su i plaćeni troškovi za:

- putne troškove (trošak goriva kombija NSK) za sastanak Stalnog odbora	363,83 kn
<hr/>	
SVEUKUPNO	70.000,00 kn

(v. preslike računa i dokaze izvršenih plaćanja u prilogu).

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU VI. FAZE 3. siječanj – 31. prosinac 2019.

Na temelju *Sporazuma o suradnji na izradi nacionalnog pravilnika za katalogizaciju* i njegova četiri aneksa, rad na Programu Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju od 2014. odvijao se na trima povezanim razinama: u okviru Upravnog odbora i Stručnog odbora, čije su članove činili predstavnici suradničkih ustanova (Nacionalna i sveučilišna knjižnica; Hrvatsko knjižničarsko društvo; Hrvatski državni arhiv; Muzej za umjetnost i obrt; Hrvatski prirodoslovni muzej; Muzejski dokumentacijski centar; Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku i Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru) te u okviru osam radnih grupa unutar kojih su djelovali knjižničari, arhivisti, muzejski stručnjaci te predstavnici akademske zajednice. Također su bili angažirani domaći i strani savjetnici te imenovana urednica *Pravilnika za opis o pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*. Rad se financirao sredstvima Ministarstva kulture koja se dodjeljuju putem *Poziva za predlaganje javnih potreba u kulturi* te sredstvima suradnih ustanova koja uključuju stvarne troškove i trošak radnih sati (sredstva za plaće djelatnika).

U 2019. bilo je potrebno donijeti važnu odluku u vezi s daljnjim razvojem i održavanjem Pravilnika. Naime, do 28. veljače 2019. vrijedio je spomenuti Sporazum, odnosno do tog datuma za Pravilnik su bile odgovorne ustanove – potpisnice Sporazuma. Kako bi se osigurao dovršetak rada na Pravilniku i njegovo objavljivanje te održavanje i razvoj u budućnosti, Stručni odbor predložio je Upravnom odboru da se, umjesto još jednog produljenja Sporazuma, odabere novi oblik suradnje. U tu je svrhu izrađen prijedlog *Modela objavljivanja, razvoja i održavanja te osiguranja dostupnosti Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* u kojem se za nakladnike predlažu Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv i Muzejski dokumentacijski centar. Smatralo se, da, od svih suradnih ustanova, ove tri, zbog svojega statusa, poslanja i zadaća, mogu preuzeti/podijeliti sve nakladničke funkcije – uređivanje, oblikovanje, tiskanje, promociju, edukaciju, distribuciju (korištenje) te osigurati stabilnost publikacije trajnim održavanjem i osuvremenjivanjem web aplikacije i daljnjim razvojem Pravilnika. Upravni odbor prihvatio je predloženi model te je 11. ožujka 2019. potpisan *Ugovor o objavljivanju (sunakladništvu), razvoju i održavanju te osiguranju dostupnosti Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima* između Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Hrvatskog državnog arhiva i Muzejskog dokumentacijskog centra (u prilogu). Uz predstavnike nakladnika, pozivu za suradnju odazvali su se i predstavnici stručnih udruga i akademske zajednice, uključivanjem u rad Stalnog odbora za razvoj i održavanje Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima koji je konstituiran 17. svibnja 2019. Stalni odbor aktivirat će i radne grupe arhivske, knjižnične i muzejske zajednice. Također se očekuje i daljnje financiranje sredstvima Ministarstva kulture (*Poziv za predlaganje javnih potreba u kulturi*).

Tijekom izvještajnog razdoblja u radu Stalnog odbora sudjelovali su: predsjednica dr. sc. Mirna Willer, red. prof. u miru : članovi – Tanja Buzina (zamjenica predsjednice), Elia Ekinović Micak, mr. sc. Snježana Radovanlija Mileusnić, Jelena Balog Vojak, dr. sc. Melina Lučić, Snježana Ivanović, izv. prof. dr. sc. Ana Barbarić, prof. dr. sc. Kornelija Petr Balog, Dijana Machala, Vlasta Krklec i Vida Pavliček; tajnica – Monika Batur; urednica Pravilnika – dr. sc. Ana Vukadin; urednica mrežne stranice – Dragana Koljenik; koordinatorica programa – dr. sc. Tinka Katić.

Prema Operativnom planu rada za 2019. obavljeno je sljedeće:

Pravilnik – izrada pravila za opis:

- od ukupno 14 poglavlja do kraja 2019. izrađeno je 10 (Uvodna poglavlja, Stvarni prikaz jedinice građe, Identifikacija jedinice građe, Sadržaj jedinice građe, Tematika jedinice građe, Materijalni

opis jedinice građe, Dostupnost i uporaba jedinice građe, Identifikacija i opis agenta, Identifikacija i opis mjesta, Odnosi između jedinice građe i agenta)

- izrađeni su nacrti 4 poglavlja (Vremenski ciklus jedinice građe, Identifikacija i opis vremenskog raspona, Odnosi između jedinica građe, Odnosi između jedinica građe i mjesta)

Pravilnik – izrada dodataka

- izrada pojmovnika i mapiranje pravilnika s međunarodnim standardima i shemama podataka (trajno)
- izrada popisa elemenata podataka i odnosa (ontologije) za njihovo objavljivanje kao otvorenih podataka (trajno)

Pravilnik – stručna redakcija

- obavljena stručna redakcija prvih 6 poglavlja Pravilnika prema uputama za provođenje redakcije; redaktori: za knjižničnu zajednicu Elia Ekinović Micak i Vikica Semenski) za muzejsku dr. sc. Tamara Štefanac i Matija Dronjić te za arhivsku Snježana Ivanović i Diana Mikšić.

Teorijski okvir za pravilnik:

- rješavanje teorijskih pitanja za mapiranje pravilnika s relevantnim modelima i standardima te objavljivanje popisa elemenata podataka i odnosa kao povezanih podataka
- rješavanje teorijskih i tehničkih pitanja objavljivanja ontologije Pravilnika

Konzultacije:

- rad sa savjetnikom za opis i pristupnice: Gordon Dunsire, Edinburgh, UK
  - o predavanje *RDA: Resource Description and Access - Questions and Answers*, NSK, 25. studeni 2019.
  - o predavanje i sudjelovanje na radionici na 23. seminaru Arhivi, knjižnice i muzeji, Poreč, 27.-29. studenoga 2019.

Edukacija:

- II. ciklus tečaja Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: osposobljavanje za primjenu prema modelu „edukacija edukatora“ održan je u organizaciji Centra za stalno stručno usavršavanje Nacionalne i sveučilišne knjižnice; od listopada do prosinca 2019. održano je 11 radionica; edukacija je bila namijenjena članovima Stručnog odbora i radnih grupa projekta te ostalim zainteresiranim kako bi se osposobili za provođenje daljnje edukacije za primjenu pravilnika u AKM zajednici.

- ukupno je bilo 319 polaznika, odnosno po radionici:

1. Načela i izrada pristupnica i odnosi u Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: uvod (M. Willer i A. Vukadin), 4. listopada 2019.: **56**; 15. studenoga 2019.: **28**

2. Omeđena tekstualna građa (E. Ekinović Micak), 14. listopada 2019.: **36**

3. Serijska tekstualna građa (S. Pigac), 21. listopada 2019.: **29**

4. Pokretne slike i glazba (V. Semenski i A. Šušnjar), 12. studenoga 2019.: **16**

5. Likovna građa (G. Zlodi), 18. studenoga 2019.: **17**

6. Kartografska građa (M. Miletić Drder), 2. prosinca 2019.: **14**

7. Objekti kulturne i prirodne baštine (J. Balog Vojak), 6. prosinca 2019.: **16**

8. Stara i rijetka tiskana i rukopisna građa (M. Tomić), 9. prosinca 2019.: **27**

9. Zbirna građa (V. Pavliček i R. Bućin), 10. prosinca 2019.: **34**

10. Primjena Pravilnika u informacijskim sustavima (M. Willer i A. Vukadin): 12. prosinca 2019.: **46**

- polaznici su zadovoljstvo tečajem ocijenili prosječnom ocjenom 4,5, primjenjivost sadržaja radionice na radno mjesto s 4,2 a predavače s 4,6.

Komunikacija i diseminacija rezultata:

- podaci o programu Izrada, objavljivanje i održavanje pravilnika za katalogizaciju: <http://npk.nsk.hr/>
- Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima, verzija 1.0: <http://npk.nsk.hr/>
- portal, www.kam.hr, koji služi kao ulaz u Pravilnik s pratećim sadržajima o njegovoj primjeni (novosti, dokumenti, edukacijski materijali, blog i sl.) trenutno u rekonstrukciji
- održavanje i osuvremenjivanje podataka i poveznica na mrežnoj stranici Muzejskog dokumentacijskog centra (S. Radovanlija Mileusić)
- izlaganja na skupovima:
  - o 12. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, NP Plitvička jezera, 2.-4. listopada 2019.
    - Vukadin, Ana. *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*
  - o 3. skup muzejskih dokumentarista Hrvatske, Varaždin, 16.-18. listopada 2019.
    - Willer, Mirna. *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: razvoj i opravdanost ideje o zajedništvu*
    - Balog Vojak, Jelena; Zdenka Šinkić. *U potrazi za standardima*
  - o 51. savjetovanje hrvatskih arhivista: Upravljanje elektroničkim građivom i suvremena arhivska praksa, Slavonski Brod, 23.-25. listopada 2019.
    - Vukadin, Ana. *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*
  - o 23. seminar Arhivi, knjižnice i muzeji, Poreč, 27.-29. studenoga 2019.:
    - Radionica *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: iskazivanje konteksta i odnosa* (voditelj: Ana Vukadin)
      - Tomić, Marijana; Mirna Willer. *Glazoljski rukopis i privez: primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*
      - Balog Vojak, Jelena. *Obrada predmeta u muzejima: kontekst i odnosi – primjer Hrvatskog povijesnog muzeja*
  - o 4. konferencija korisnika Integriranog knjižničnog sustava NSK i knjižnica iz sustava znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske: Distribuirani knjižnični informacijski sustavi i integrirane usluge, Zagreb, 17. prosinca 2019.
    - Vukadin, Ana. *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: implementacija u informacijske sustave*
- sudjelovanje na skupovima:
  - o CEF eArchiving Building Block: Geopreservation Conference, Ljubljana, 6.-7. svibnja 2019. (A. Vukadin)
  - o 3rd Annual BIBFRAME Workshop in Europe, Stockholm, 17.-18. rujna 2019. (A. Vukadin)
  - o IFLA World Library and Information Congress, Atena, 24.-30. kolovoza 2019. (A. Vukadin)
- predstavljanje programa, Ministarstvo kulture, Muzej Mimara, 25. rujna 2019.
  - o Tinka Katić. *Rad na Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima*

- Mirna Willer. *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: razvoj i opravdanost ideje o zajedništvu*
- Ana Vukadin. *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: ciljevi, načela i struktura*
- predavanje:
  - Willer, Mirna. *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: razvoj i opravdanost ideje o zajedništvu*, Odjel za informacijske znanosti Sveučilišta u Zadru, 17. prosinca 2019.
- objavljeni radovi:
  - Balog Vojak, Jelena. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: primjer Hrvatskog povijesnog muzeja. Prilog radionici Nova praksa opisa građe prema Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima // Arhivi, knjižnice, muzeji 22(2019), str. 306-312.
  - Balog Vojak, Jelena; Ana Vukadin. Primjena Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima : primjer Hrvatskoga povijesnog muzeja. // Informatica museologica 50(2019). (u tisku)
  - Ekinović Micak, Elia. Entitet agent i odnosi u Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima. // Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture 22 (2019), str. 77-94.
  - Ekinović Micak, Elia. Opis knjižnične građe prema Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima. // Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture 22 (2019), str. 300-305
  - Vukadin, Ana; Mirna Willer. *Pravilnik za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima: novi hrvatski kataložni pravilnik*. // Knjižnica: revija za područje bibliotekarstva in informacijske znanosti 63, 3-4(2019) (u tisku)
  - Vukadin, Ana. *Metadata for transmedia resources*. Cambridge, MA : Chandos, 2019.
  - Vukadin, Ana. Radionica Nova praksa opisa građe prema Pravilniku za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima : izvještaj. // Arhivi, knjižnice, muzeji 22(2019), 298-299.
- ostale aktivnosti:
  - uključivanje Pravilnika u silabuse predmeta vezanih uz organizaciju informacija na preddiplomskoj i diplomskoj razini na Odjelu informacijskih znanosti Sveučilišta u Zadru (M. Tomić)

Administracija i upravljanje (koordinatorica, predsjednica SO, urednica, Stalni odbor, nakladnici):

- izrada i usvajanje Operativnog plana rada i troškovnika usklađenog s odobrenim sredstvima prema Ugovoru br. 07-436-19 o korištenju sredstava Ministarstva kulture
- administriranje programa prema Ugovoru br. 07-436-19:
  - izrada specifikacije za doradu Programske i informatičke podrške za izradu sustava za izradu, objavljivanje i održavanje pravilnika za katalogizaciju te informacijskog i sadržajnog okruženja za upravljanje korištenjem pravilnika i sustava
  - autorski ugovori za redakciju i edukativno-obrazovne video materijale a o korištenju Pravilnika
  - koordinacija i organizacija dolaska G. Dunsirea, savjetnika na programu
  - koordinacija rada redaktora; sastanak s redaktorima, 20.9.2019.
  - izrada preliminarnog izvještaja o radu za 2019.
  - izrada završnog izvještaja o radu za 2019.

- izrada Plana rada i financijskog plana rada i ostale dokumentacije za prijavu na Poziv za javne potrebe u kulturi Ministarstva kulture u 2020.
- reorganizacija rada na Pravilniku:
  - o arhiviranje/urudžbiranje 12 zapisnika Upravnog odbora te 26 zapisnika s tablicom aktivnosti
  - o zaključivanje mrežne stranice Programa Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnog pravilnika za katalogizaciju i arhiviranje u HAW-u
  - o izrada prijedloga modela objavljivanja i održavanja Pravilnika
  - o izrada i potpisivanje ugovora o sunakladništvu NSK, MDC i HDA
  - o formiranje Stalnog odbora
  - o izrada Poslovnika o radu Stalnog odbora
  - o komunikacija i korespondencija prema nakladnicima
- organizacija i izrada dokumentacije (poziva, dnevnog reda, priloga, zapisnika i dr.) za sjednicu Upravnog odbora:
  - o 12. sjednica, Zagreb, 26.2.2019.
- organizacija i izrada dokumentacije (poziva, dnevnog reda, priloga, zapisnika i dr.) za sastanak Stručnog odbora:
  - o 26. sastanak, Donja Stubica, 28.-30.1.2019.
- organizacija, izrada dokumentacije (poziva, dnevnog reda, priloga, zapisnika i dr.) i održavanje četiri sastanaka Stalnog odbora:
  - o konstituirajući sastanak, 17.5.2019.
  - o 1. sastanak, 27.9.2019.
  - o 2. (elektronički) sastanak, 15.-17.10.2019.
  - o 3. sastanak, Donja Stubica, 20.-22.1.2020.
- stalno osuvremenjivanje dokumenta *Stanje aktivnosti* u skladu s izvještajima o radu (obavljenim aktivnostima) te odlukama i zaključcima Stručnog odbora i Stalnog odbora
- pripreme i organizacija predstavljanju Pravilnika za Hrvatsko knjižnično vijeće, Hrvatsko arhivsko vijeće i Hrvatsko muzejsko vijeće, predstavnike stručnih službi Ministarstva kulture, nakladnike i dr., Zagreb, Muzej Mimara, 25.9.2019.
- edukacija:
  - o izrada letka za II. ciklus edukacije za primjenu Pravilnika
  - o pripreme za III. ciklus edukacije za primjenu Pravilnika u 2020.
  - o sastanak s voditeljima radionica, 12.9. 2019.
- priprema dokumentacije i novosti za objavljivanje na portalu www.kam.hr
- priprema i migracija Pravilnika s poslužitelja u Srcu na poslužitelj u NSK

Izvještaj sastavila koordinatorica programa:

dr. sc. Tinka Katić, knjižničarska savjetnica

Prilog:

- Ugovor o objavljivanju (sunakladništvu), razvoju i održavanju te osiguranju dostupnosti Pravilnika za opis i pristup građi u knjižnicama, arhivima i muzejima